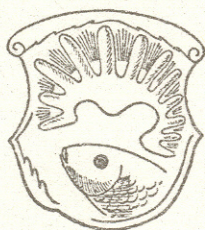
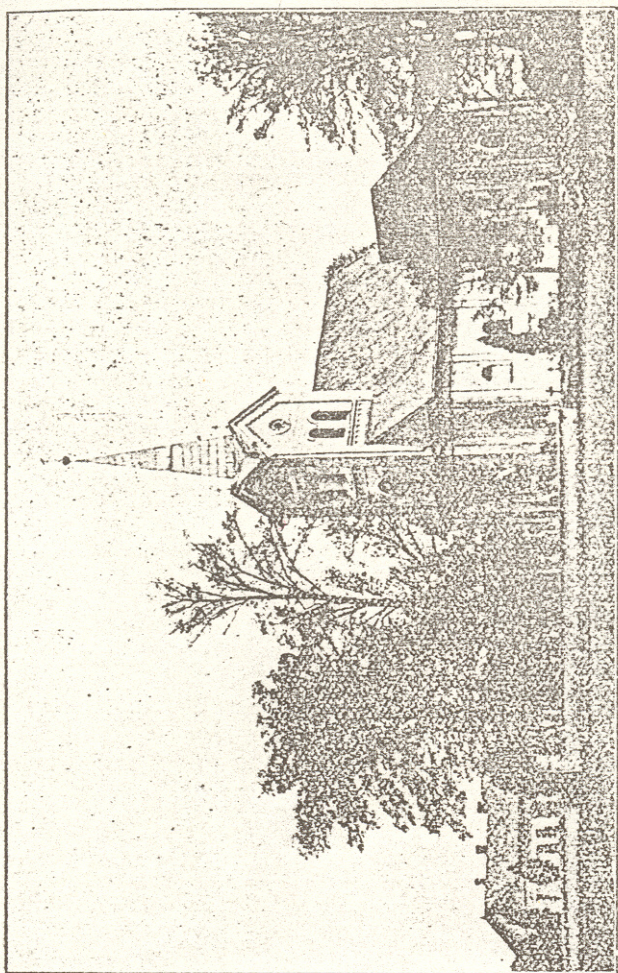

Z TŘEBOVSKÉ KRONIKY

Kostel v Třebovícih z r. 1738.

Z třebovské kroniky.

Snahy Jindřicha Bzenec o rozvoj Třebovic a první překážky.

Bedlivějším zkoumáním bylo shledáno, že při dělení Opavska r. 1377 jsou Třebovice označeny německým názvem »Driwicz« (ne Děvic«, jak psal gym. řed. V. Prasek). V pozdějších německých listinách jsou Třebovice označeny názvem »Triwicz«. Třebovice byly tehdy hlavou zboží pánů z Kravař, byla zde tvrz s dvorem a mlýn. Rovněž i za pánů Sobků z Kornic a za Střelů z Chechla. Když r. 1513 zemřel Jiří Střela, zdědila statky jeho sestra Markéta, provdaná Bzencová. Ta vzala do spolku své syny Fabiána a Jindřicha.

Jindřich Bzenec z Markvartovic jako mladý rytíř byl na vojenské výpravě polského krále Albrechta zajat r. 1497 a prodán Turkům. Z tureckého zajetí byl propuštěn teprve, když Zikmund po smrti svých bratří byl zvolen za krále polského a vyslal poselstvo k tureckému císaři o potvrzení pokoje. Když se Jindřich navrátil s poselstvem do království polského, sloužil u dvora krále Zikmunda. R. 1502 zúčastnil se vítězné polské výpravy proti knížeti moskevskému.

Roku 1515 se navrátil rytíř Jindřich Bzenec do své vlasti. S bratrem Fabiánem se rozdělil o statky. Fabián dostal Markvartovice a Malé Darkovice, Jindřich převzal Třebovice, Svinov a Porubu. Jindřich Bzenec se oženil asi v 54. roce s Annou z Bohušic, dcerou pana Kryštofa Huffa. Žili pak na zámku v Třebovicích.

Třebovská tvrz byla »murovaná«. Okolo tvrze byl val ohrazený pleteným plotem. Blízko tvrze byl dvůr a v něm čelední světnice, za ním ovčírna a stodoly.

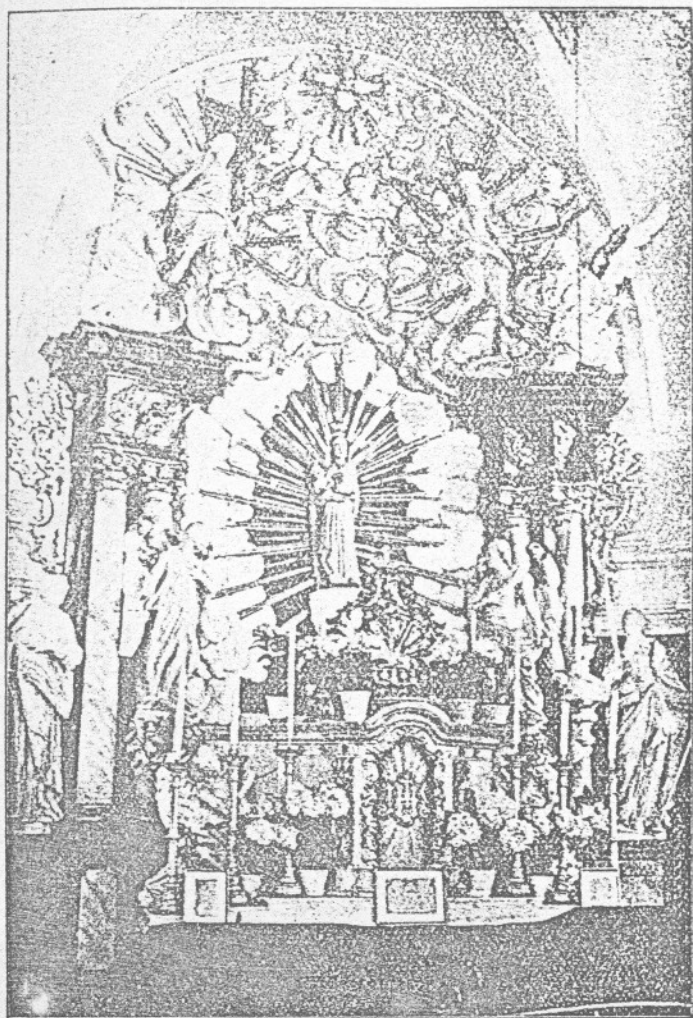
U starého dřevěného stavu byl mlýn o dvou kolech. U lesa byl rybník »Bezděk«. Na jihu byla zemanská role a polička několika poddaných s hájem »Mešníkem«. Na východě byl »Polní« a »Lesní« rybník a mlýn v »Kafarni«.

Rytiř Jindřich Bzenec.

Vladyka Jindřich, ač prožil své mládí i mužný věk v nepokojných dobách, pečoval o zvelebení svých statků. Měl vlastní chmelnice, pivovar, ze kterého se bralo pivo netoliko do třebovské krčmy, ale vozilo se i do »Kafarny« a do Poruby. Starý mlýn o dvou kolech blízko samého stavu hodlal nahraditi lepším a pro svůj záměr získal i poddané. Poddaní na prosby vladyky Jindřicha se uvolili pracovati při stavbě nového mlýna. Ten postaven blíže třebovské tvrze a poddaní kopali novou mlýnskou struhu od starého mlýniska k novému mlýnu. Dostávali »jísti a píti« a vladyka Jindřich je při všech robotách takto častoval. Netušil, že mu martinovský soused, pan Hynek z Vrbna, způsobí veliké nesnáze. Že zvýšil stav třebovský nad starobylý způsob panu Hynkovi na škodu, byl donucen stav složiti na

Hlavní oltář třebívského kostela.

starý způsob. Zatím však i pan Hynek hráz u rybníka svého martinovského zvýšil, »tudíž tej vodě stavu u starého mlýna třebovského míjeti bránil«. 1526 a 1529 zaměstnávala vladyky Jindřicha a Fabiána Bzence vojna s Turkem. Šlechta z Opavska vypravila do boje značnou pomoc. 1530 zemské právo rozhodlo, aby vladyka Jindřich vyplatil Anežce, kuchařce ze starého mlýna, 8 zl., které jí odkázal Matěj, mlynář ze starého mlýna.

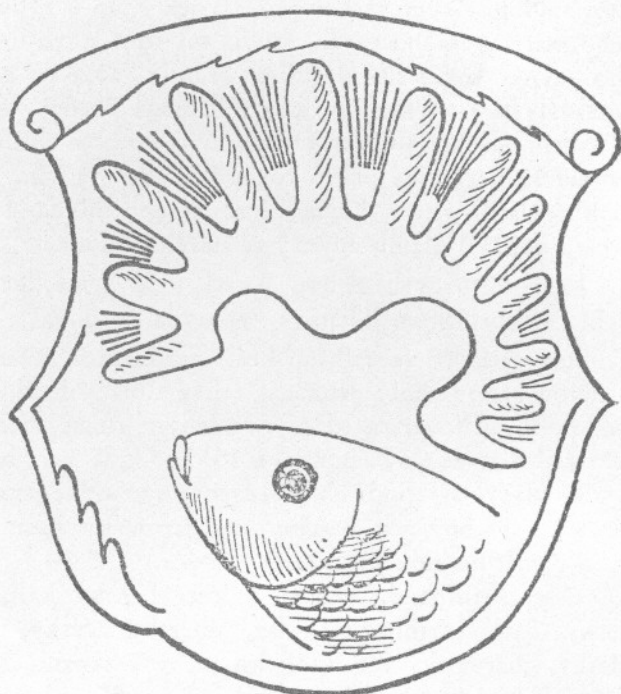
1532 ohrožovali znovu Turci naše země, proto šlechta s ozbrojeným lidem se vypravila do boje.

Stav rytířský ve válkách krále Ferdinanda s Turky nejednou panovníkovi prokázal veliké služby. Král, pokud mohl, uděloval za to svým věrným různé výsady. Ve středu, v den sv. Bonifáce 1532, král Ferdinand povolil vladykovi Jindřichu Bzencovi svobodné osazení městečka Třebovic a v něm dva jarmarky ustanovil touto pamětihodnou listinou:*)

»My, Ferdinand, z boží milosti římský král, po všechny časy rozmnožitel říše, uherský, český, dalmatský, charvatský ect. král, infant. v Hyspanii, arcikníže rakúské, markrabě moravský, lucemburské a slezské kníže a lužický markrabě. Oznamujem tímto listem všem, že sme pokornými prosbami, od slovutného Jindřicha Bzence z Markvartovic, věrného našeho milého prošení, abychom městečku jeho Třebovicom erb nebo-ližto znamení, kteréhožby při pečetení a v jiných všelijakých potřebách svých užívati mohli, k tomu dva jarmarky roční a trhem téhodním obyčejným z milosti naší královské dáti ráčili, k jehožto prosbě snažně jsouce nakloněni, a prohlédajíce k jeho věrným a nám užitečným službám, kterak to městečko velmi jest na počitcích sešlo, a obyvatele v něm málo

*) Listina majetkem městyse Třebovic.

Znak městečka Třebovic.

živnosti provozovati mohli, předkem tomu povolení naše dáváme, aby se v něm všelijací řemeslníci, totiž pekaři, krejčíři, kováři, zámečníci, ševci a jiní všelijací obchodníci osazovali a řemesla svá svobodně dělali a provozovali i jich užívati mají a mohou beze všech lidí všelijakých překážek a skrze nám i budoucím našim králuom českým hojnější užitek v časech budoucích přiveden býti mohl, nadepsanému městečku Třebovicuom a obyvatelom v něm nynější i budoucím věrným našim milým z milosti naší královské s dobrým rozmyslem s radami věrných našich milých, naší jistým vědomím

moci naší královské v Čechách, jakožto markrabě moravský a nejvyšší kníže slezské dáváme erb, neboližto znamení, kterýmž by pečeti mohli, totižto štít červený, v němž jest půl kapru přirozeného hubou vzhuru a nad ním jest křídlo bílé, co vobloukem téhož půl kapra obklíčující, tak jakožto všecko rukou a vtípem umění maléřského v prostřed listu tohoto jest vymalováno a vypsáno. Též k tomu dva jarmarky roční, jeden v neděli po svatým Janu Křtiteli Božím, a druhý na den svatého Havla hned potom příštího s trhem téhodním obyčejným na každú středu chtějíce tomu, aby oni s vrchem psaní obyvatelé městečka Třebovic nynější i budoucí toho erbu, jarmakuov a trhů na ty časy jako se svrchu píše tak a tím vším obyčejem, jakž jiná městečka v království českém, markrabství moravském, v knížetství slezském a opavském svých erbův, jarmakův a trhův požívají buď z práva neb obyčeje bez překážky všelijakých lidí. Protož přikazujem všem úředníkům a poddaným našim ze všech stavuov království českého, markrabie moravského, knížetství slezského a opavského nynějším i budoucím věrným našim milým, abyste častopsané obyvatele městečka Třebovic nynější i budoucí při těchto všech milostech našich jměli, drželi a nyní i v časech budoucích je v tom neporušitedlně zachovali, žádných jim v tom zmatkuov a překážek nečiníce, ani komu činiti dopouštějíce, pod uvarováním hněvu a nemilosti naší. Tomu na svědomí pečeť naší královskou k listu tomuto přivěsiti jsme rozkázali.

Dán na hradě Pražském v středu den sv. Bonifácia leta Božího tisícího pětistého třicátého druhého a království našich římského druhého a jiných šestého.

Ferdinand.«

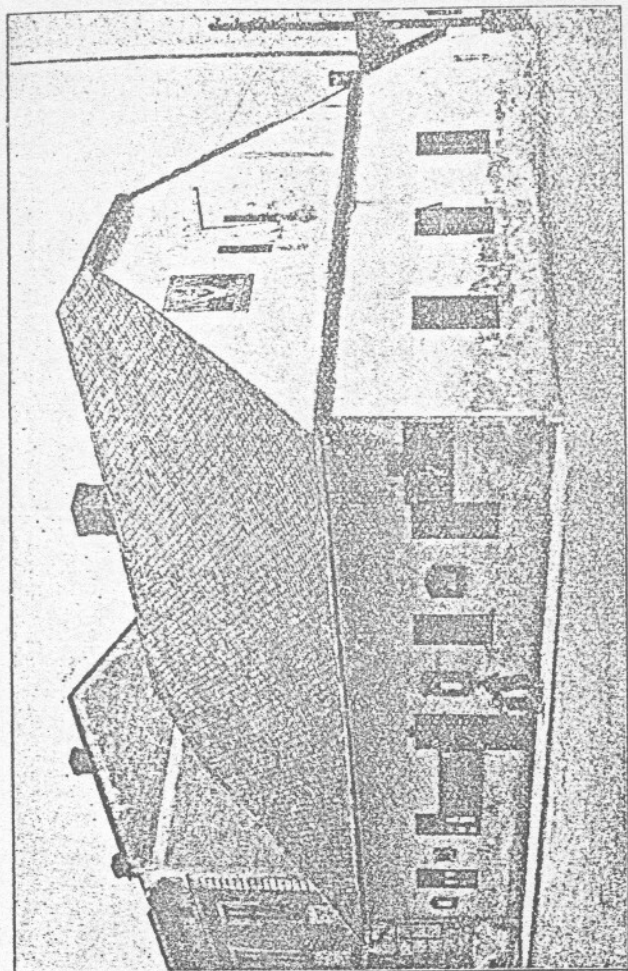

Třebovští měli právo na svobodné osazení městečka, koho chtěli a přijali za svého, mohl se v Třebovicích usadit. Měli právo listiny pečetit, toto právo jinde měla vrchnost, měli právo na hradby (valy zde ještě do nedávna byly). Mohli míti jarmarky. Právo soudnictví nedostali, rychtáře jmenoval pán. Třebovice měly svého purkmistra. 1722 byl Jan Frič rychtářem a Jan Ondruš burmistrem. 1773 byl Václav Piš rychtářem a Mikuláš Stárek burmistrem, 1810 byl Josef Stárek fojtem a Mates Gallus burmistrem.

Jindřich Bzenec měl osm synů. Jindřich, nejstarší zemřel v dětství, druhorozený Martin ještě za života otce svého proslavil se ve válkách tureckých, rovněž i Petr. Jan a Kryštof zemřeli v mladém věku; Ondřej, šestý syn p. Jindřicha, dospěv, stal se hlavou stavu rytířského na Opavsku, sedmý, Fabián, prožil mladá léta ve službách rytířských, jakož i nejmladší Albrecht.

R. 1535 dal vladyka Jindřich uvězniti v tvrzi třebovské dva mladé šlechtice, služebníky pana Hynka z Vrbna, protože se proháněli po třebovských gruntech. Pan Hynek nadarmo vladyku Jindřicha žaloval, protože zemské právo rozhodlo, že postižení, totiž Jindřich Ořešský z Mokrého, písař, a Jan Skříšovský, byli šlechtici a měli žalovat sami.

Když se 1536 schylovalo k nové válce s Turkem, dal vladyka Jindřich na všech statcích manželce své vložit 500 zl. Válečná výprava 1537 skončila s nezdarem. Téhož roku zemřel bratr Jindřichův Fabián, zanechal vdovu a nezletilé syny Kryštofa, Jana a Jiříka. Opatrovníkem sirotek byl Kryštof ze Zvole a na Hlučíně, kanovník kostela olomuckého. S ním se dostal vladyka Jindřich do rozepří o poddané, o vodu ze stavu třebov-

Stará škola třebová z r. 1811.

ského a o správu sirotčího zboží. Dostal se také do tu-
hého sporu o mlynáře Klimka s pány Benešovskými.

Erb rytířů Bzenců z Markvartovic.

Syn vladky Jindřicha, Martin, žaloval 1538 na purkmistra a radu města Opavy, že ho v domě kožiš-
níka Albrechta, toho času purkmistra, pobil Lukáš, kat
jejich opavský. Byl raněn tak, že od rány sotva živ zů-
stal. Martin sloužil dlouhý čas u vojska v království
uherském a 1542 padl s jinými statečnými rytíři u hor-
ního Bělehradu.

Četné spory mezi vladkou Jindřichem a pánem
Hynkem z Vrbna vedeny r. 1539 pro neshody o držení
vody na stavě třebovském na řece Opavici, o travu a
louky při rybníci martinovském, o hranice, které dělí
grunty třebovské a martinovské, o poškozování ryb-
ničních hrází, o vodu z potoka Plesenky a jiné. Spory
mezi sousedy působily i na poddané. Vladyka Jindřich
několikrát si stěžoval u zemského práva pro zlehčování
osoby své, manželky a matere. Když 1538 jela manželka
Anna z Bohušic na den sv. Mikuláše z Bílovce, pokřiko-
vali za ní potupně lidé z Olbramic.

Roku 1538 měl Jindřich Bzenec nedorozumění s hlučinským měšťanem Blažkem Klihem o útratu 96 zl., kterou vladyka Jindřich zaplatil v hospodě v Bohumíně, a chtěl náhradu po Blažejí Klihovi, kterému Jindřich Bzenec zastavil před tím, asi jako svému, věřiteli vsi Porubu a Svinov, i lidi z těch vsí jemu jako držiteli zástavnímu v hold uvedl. 1539 dostal se vladyka Jindřich do neblahého sporu s Jiříkem Šilhanem z Otmutu. 1540 žaloval Jindřicha Bzenec pro neplnění smlouvy o statek čířovský. Jiřík Šilhan se na to zvedl na městečko Třebovice, na ves Porubu a Svinov, a ačkoliv se vladyka Jindřich pokoušel dokázati, že smlouva o statek čířovský byla sice dělána, ale byla odvolána, Jiřík Šilhan zůstal na Třebovici několik let, Jindřich Bzenec musel zaplatiti ještě 37 zl. a 7 kr. od ručení, od vedení zvodu*) a útraty úředníkům zemským. 1545 hospodařili ještě na Třebovici bratři Mikuláš a Václav Šilhanové. Tyto žaloval Jindřich Bzenec u zemského práva, že se Jiříkovi Šilhanovi, otci jejich, úřadem zemským na městečko Třebovici, na statek jeho odhad stal a více mu nebylo přiznáno užitku na tom statku, než šedesáte a pět kop grošů českých, a ač Jiřík Šilhan neměl k tomu statku práva, uvázali se v všecek statek třebovský po otci svém.

Roku 1546 vládl opět na třebovském zboží vladyka Jindřich a vymáhal náhradu za poškození stavu na řece Opavici. Stav trhali a rozkopali poddaní paní Johanky z Bítova, vdovy po p. z Vrbna na Klimkovicích. 1547 žaloval Václava z Bítova, že min. roku rozkázal lidem ze vsi Martinova, aby stav v gruntu třebovickém trhali a rozkopali. Paní Johanka, která byla odsouzena k náhradě 100 kop českých grošů, podala žalobu příštího roku, že stav třebovský je zvýšen nad míru, ale zemské

*) (Zástavní právo.)

právo její stížnosti neuznalo. Vladyka Jindřich žaloval také paní Johanku, že bez jeho dovolení dopustila, aby v městě Klimkovicích byl připraven o hrdlo jeho poddaný Štefan Hviždě z Poruby. O tohoto »mordéře« vlekł se spor skoro čtyři roky a bylo uznáno, že paní Johanka jednala po právu.

Vladyka Jindřich obnovil listinu na 100 zl. červených knězi Pavlovi, faráři bílovskému a jinou listinou učinil nadání měšťanům hlučinským k oltáři Božího Těla při faře hlučinské.

S pány Vrbny na Hlučíně měl časté spory o poddané, 1551, když dali vytrhnouti v gruntu hošťálkovském troubu výše stavu a jinou větší na to místo dali vložiti a větším odtokem vody škodili rybníkům a mlýnu vladyky Jindřicha. V jiné žalobě si vladyka stěžuje, že mu Jan a Štefan z Vrbna zbraňují bráti kamení ze skály hošťálkovské nad řeku Opavicí, výš stavu třebovického, k opravě stavu spolu s hlínou a pískem, tak jak toho předkové od starodávna užívali. 1552 si vladyka Jindřich stěžuje, že když Matěj Kot, jeho mlynář, v kázni seděl v Třebovici, že pan Štefan z Vrbna se v něho vložil. Stěžuje si též, že lidem ze vsi Hošťálkovic dopouští pásti dobytek a užívatí ostrova mezi vodami pod stavem třebovickým na řece Opavici. Když r. 1551 poslal vladyka Jindřich v jarmarkový podzimní den ryby své na prodej do Hlučina, pan Štefan z Vrbna ryb prodávati nedal.

Vladyka Jindřich byl ve svém stáří dosti churav, proto před právem již několik let před smrtí zastupoval ho syn Petr, který ještě 3 léta po smrti svého otce třebovské zboží spravoval.

Jindřich Bzenec z Markvartovic na Třebovici za života svého udělil porubským a svinovským poddaným

výsady. Předně, že žádných povozův buď blízko neb daleko vykonávati povinni nejsou, ani žádných ryb voziti, kromě rybníků porubských. Že mohou tíž lidé v Odře při břehu svínovském čeřinci a saky ryby sobě svobodně lovití za určitý plat.

Četné žaloby vладыky Jindřicha, které se měly před zemským právem projednávatí, se neprojednávaly a připsáno ku každému půhonu »Úmrlý«, protože r. 1553 vладыka Jindřich zemřel. Jindřich Bzenec byl pochován ve farním kostele v Třebovicích. Původní kostelík třebovský byl dřevěný. Dle ústního podání pochází z tohoto kostela dřevěná soška P. Marie s Jezulátkem, umístěná nyní na hlavním oltáři.

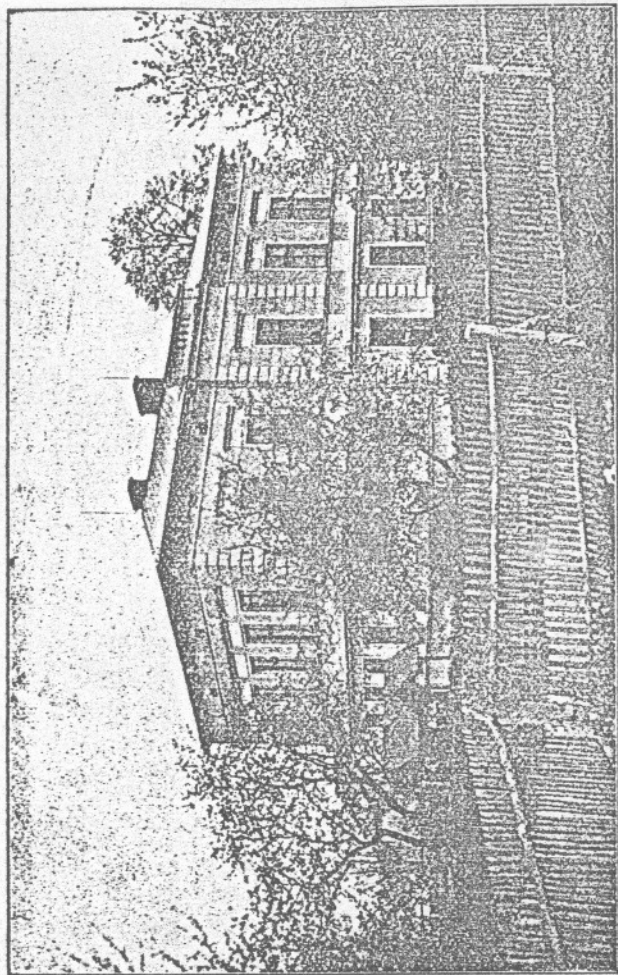
Rozdělení statků mezi syny Jindřicha Bzence bylo na újmu rozvoje městečka.

Roku 1554 synové vладыky Jindřicha: Petr, Jan, Ondřej, Fabián a Albrecht, bratři nedílní, obnovili spor o vodu a kamení ze skály hošťálkovské. 1556 o Nanebevzetí P. Marie byli již bratři poděleni.

Fabián Bzenec na Třebovici byl pohnán od pána z Vrbna na Hlučíně, že drží kout »Závrbek« proti chmelnici své třebovské od gruntu hošťálkovského, za plat, který náleží ke kostelu hošťálkovskému. Ten kout, že mu p. Štefan z Vrbna pro lepší kostela vypověděl, a on Fabián jej postoupiti nechce. Zemské právo Fabiána od žaloby osvobodilo, protože tento kout slul »Stará chmelnice« a ne »Závrbek«.

Fabián Bzenec byl na jednom díle Třebovic, na druhém díle, s mlýnem »Kafarňu«, byl bratr Jan; tento bydlel ve mlýně. Jan žaloval bratra Fabiána, že mu zajal klisny; že mu ze svého velkého rybníka pode dvo-

Obecná škola z roku 1898.

rem nepouští vody do jeho rybníka pod oním ležícího, který slove »Lesní«; že dal sebrati obilí na poli »počnúc od svinovské cesty, která dělí třebovické pole se svinovskými po ty příčné záhony, které nyní úlehlemi leží až zase po cestu třebovskou, která vede mimo »Pytlovec« ke »Kafarni«, kterýž kus byl od zemřelého otce Jindřicha Bzenec zemřelému Vaňkovi Kasankovi ke mlýnu »Kafarni« nadán, i nástupci jeho Staňkovi mlynáři, kterýž ten mlýn po něm koupil«.

Roku 1557 vložen do zemských desk Svinov Petrovi Bzencovi, až by Albrecht, jeho mladší bratr, který v zemi nebyl, se navrátil a vůli svou k tomu dal. Bratři Bzencové rozdělili se o zboží třebovské v nepřítomnosti Albrechtově. Ten sloužil u vojska a více se nevrátil, protože zahynul v námořní bitvě proti Turkům. Téhož roku o sv. Alžbětě Fabián žaloval bratra Jana, že lidí svinovských k pracím na stavě třebovickém nepřidržíje. Roku 1557 koupil Petr Bzenec od bratra Jana díl Svinova, který tento při rozdílu bratrském obdržel.

Rybník »Bezděk« dostal při dělení statku třebovického Ondřej Bzenec na Porubě. 1558 byla učiněna smlouva o pronájem statku třebovského. 1559 o sv. Alžbětě Fabián Bzenec žaloval bratra Petra, že toho podle dílčí cedule neopatřil, aby se do Poruby a do »Kafarně« pivo z Třebovic bralo. Na bratra Ondřeje na Porubě žaloval, že hraničné kopce na jeho folvarku proti háji »Mešníku« zorati, ovsem zaseti a oves posekúc do dvora porubského odvézti dal. Že dopouští pivo bráti z Klimkovic a brání je bráti ze Třebovic. Ondřej dokazoval, že do Poruby se od starodávna brávalo pivo z různých měst, z Hlučína, z Opavy a z Klimkovic. Nebožtík Štěpán fojt s nebožtíkem Jindř. Bzencem se smlu-

vil, že z Třebovic z každého varu jeden vrtel piva a nic více bráti bude a to že dá o několik groší laciněji, než v městech piva platili.

Z jara 1560 udělala voda strž do stavu na řece Opavici, takže se nedostávalo vody na rybníky a haltíře. Petr Bzenec měl spor s bratrem Fabiánem, že mu svévolně nepouští vody z rybníka svého na rybník jeho, kterýž se byl dostal zemřelému Janovi Bzencovi k dílu jeho svinovskému a který Petr s tím dílem koupil. A rok potom, že lidi svinovské »potahuje k robotě při stavu třebovském, nedada jim k tomu náčiní a lidi svoje třebovské k robotě nepřidržuje«.

1562 žaloval Fabián bratra Petra, že cestu svobodnou rybníkem svým, jenž slove »Polní«, zatopiti dal. Spory s pány z Vrbna se nejen vlekly, ale i stupňovaly. Jednou poddaní p. z Vrbna zajali třebovským rohatý dobytek, po druhé poddaní páně Fabiánovi lovili na gruntech hošťálkovských ryby. Příležitostí ke sporům bylo dosti.

1564 vedl Ondřej Bzenec z Opavska vojenskou výpravu proti Turkům. Když 1569 Petr Bzenec zemřel, Ondřej s Fabiánem se rozdělili o pozůstalost. Ondřej volil díl blíže Třebovic. Fabián měl za manželku Elišku Zeidlicovnu z Kafunku. Synové Jindřich a Jiřík předešli ho na věčnost.

1572 žaloval Bernart Pražma Fabiána Bzence, že r. 1566 Bzenec na místě poddaných panství bílovského 7 koní jízdných, zbrojných do Uher vypravil podle svolení sněmovního. Že v Uhřích byl jen 3 měsíce a od poddaných Pražmových přijal nad 3 měsíce 21 kop groší. 1575 zemské právo Fabiána Bzence osvobodilo, protože dokázal, že lidé s koňmi zbrojnými byli v polním tažení 3 a půl měsíce.

Od r. 1578 Třebovice přestaly být hlavním sídlem panství a rozvoj obce byl znovu ohrožen.

Když Fabián Bzenec z Markvartovic na Třebovici 1578 v Krakově na léčení zemřel, připadlo všechno zboží Ondřejovi. Rytíř Ondřej Bzenec zbohatl. Již před tím koupil panství klimkovské a Třebovice se dostaly k panství klimkovskému. Tato okolnost pro rozvoj Třebovic byla dosti nepříznivá.

Rytíř Ondřej Bzenec.

Proti vladykovi Ondřeji Bzencovi vznikla zášť pánů z Vrbna. Stíhali Ondřeje podezříváním, že se jim vetřel v dědictví po bohatém p. Janu Supovi z Fulštejna, který zemřel 1572. 1575 se pán s vladykou střetl na dolním rynku v Opavě až na sebe sekali a bodali. Když paní Barbora z Vrbna 1577 ustanovila svého strýce Ondřeje Bzence hlavním dědicem a 1580 u vladyky Bzence na Klimkovicích zemřela, došlo k několika výstupům.

Na Opavsku byly velké náboženské rozbroje mezi katolíky a luterány. Mezi vladyky — rytíři a pány —

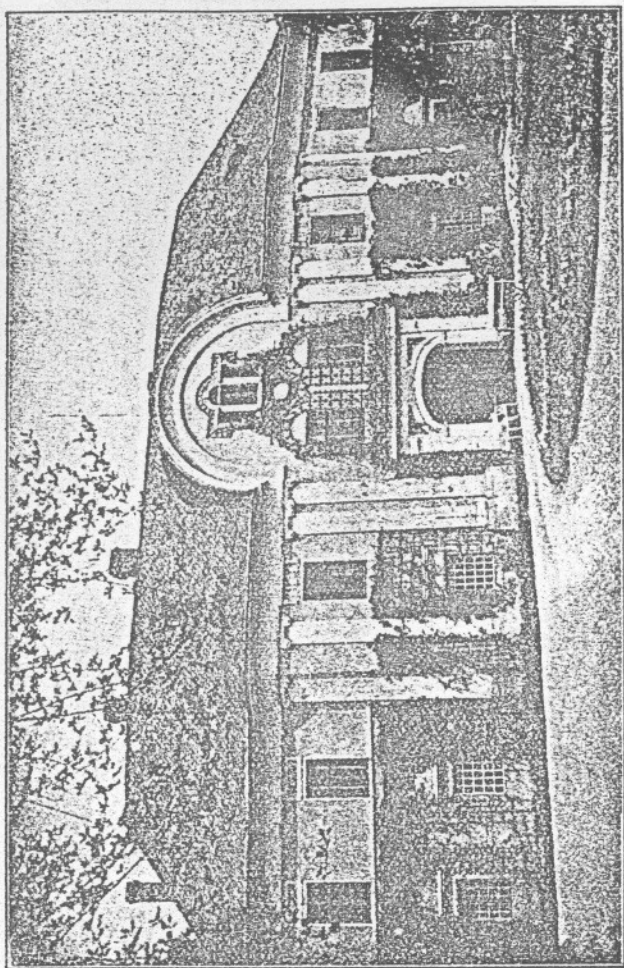

byly spory o zemské úřady, které uchvátili páni, a vladykům znemožňovali účast na správě zemské. Vladyka Ondřej Bzenec z Markvartovic na Třebovici a Klimkovicích byl vůdcem rytířské oposice proti pánům (zejména pánům z Vrřbna). Po smrti Václava Sedlnického 1587 zápasili vladykové s panstvem o úřad sudího. Od stavův byl zvolen a již také císařem potvrzen vladyka Ondřej Bzenec. Vlivem panského stavu Ondřej Bzenec na úřad sudího nebyl dosazen.

Ondřej Bzenec býval často hostem olomuckého biskupa Stanislava Pavlovského a často se scházeli k poradám na Hukvaldech, v Kroměříži a na různých jiných místech. V době náboženského rozkolu Ondřej, rozhodný katolík, býval rádcem při obsazování far, pomáhal odstraňovati zlořády v městech i mezi many, byl rádcem v hospodářských otázkách na biskupské zboží, spolupůsobil při diplomatických cestách a stycích s říší polskou. Měl přátelské styky s polským spisovatelem Bart. Paprockým. Bartoloměj Paprocký z politických příčin opustil svoji vlast po r. 1588 a uchýlil se na Moravu. Tu používal pohostinství šlechty, zejména biskupa Stanislava Pavlovského, jenž ho získal pro genealogii moravskou. Tak byl dán podnět k sepsání »Zrcadla Slavného Markrabství Moravského«. V. knihu věnoval Paprocký Bzencům.

Biskup Stanislav Pavlovský udržoval s Ondřejem Bzencem čilé písemné styky, zval ho často na sněmy a sjezdy i k poradám.

1585 poslal Ondřejovi vinné hrozny před nakažením morovým. Ve středu před sv. Martinem zve biskup Ondřeje na Hukvaldy k večeri, aby na zejř hus svatomartinskou jísti pomohl. V dubnu 1587 piše biskup

Průčelí třebovského zámku.

Ondřejovi jako svému hofrychtěři. 1588 29. července zve Ondřeje na cestu do Prahy k císaři, aby také jel, »poněvadž při takém znamenitém sjezdu J. M. arciknížat a j. bude i co viděti i také některé věci, které se osoby tvej dotejče, zvláště pak ona, o kterou sme se za tebou přimlouvali k vyřízení svému přivedeny bejti moci budou«.

Biskup Stanislav Pavlovský přál spravedlivému boji rytířů. Pro nedostatek zdraví Ondřej Bzenec do Prahy nejel. Zápas rytířů proti pánům se dále stupňoval. 1590 vytýkají hejtmanu zemskému, že nemá lásky k rytířstvu. Že jim páni nepřejí zemských úřadů a o zastoupení je připravití usilují, že na Opavsku je víc rytířstva jak pánů a soud má býti zemanský a rytířský, zatím Bzenec na súdství se vlivem pánů nedostal, že si pánové přisvojují tituly »nejvyšší«, které jim nenáležejí, a že se dopouštějí věcí nenáležitých. 9.-XII. 1592 zemřel hlavní protivník Ondřeje Bzence Jan starší z Vrbna na Hlučíně. 1593 pomohl biskup Stanislav Pavlovský Ondřeji Bzenci k místu hejtmanskému. 1594 posílá biskup Ondřeji lék na cestu do Prahy. O nebezpečí tureckém a obraně země zmiňuje se v několika listech. 1595 píše opět o cestě do Polska. Bolestně nesl biskup Stanislav Pavlovský nenádalou zprávu, když se dověděl o úkladné vraždě, spáchané 27. dubna na zemském hejtmanu Ondřejovi. Když se vracel povelozem z Opavy, byl zastřelen v lesích mezi Podvihovem a Pustou Polomí. 23. května omlouvá se biskup paní Bzencové, že nemůže přijet do Klimkovic k pohřbu hejtmana Ondřeje pro své pastýřské povinnosti a účast na slavnosti Božího Těla v residenci.

Vladyka Ondřej měl za manželku Kateřinu z Děhylova, vdovu po Václ. Tvorkovském, která záhy po

jeho smrti zemřela. Rovněž synové v mladém věku zemřeli. Po nich veliké statky zdědil bratranec Kryštof Bzenec, který byl třikrát ženat a zemřel r. 1600 bezdětný. Protože o pozůstalost vznikly spory, byla poslední závěť Kryštofova uznána za nesprávnou a pozůstalost připsána krevním přátelům. Jan Vlček koupil statky od příbuzných, a když 1613 zemřel, zdědil statky Mikuláš Vlček. Jan Vlček vybyl katolické kněze z fary a kostela klimkovského a usadil tam evangelické predikanty. Ještě dlouho za Mikuláše Vlčka nebylo v Klimkovicích katolických duchovních. Podobné poměry zavládly v jiných obcích na panství klimkovském.

1608 když byl mustrunk, bylo v Třebovicích 15 osedlých.

1619 prodal Mikuláš Vlček Třebovice Janu Václavu Sedlnickému z Choltic, který zemřel 1645. Před vypuknutím války třicetileté r. 1617 bylo v Třebovicích 6 sedláků a 9 zahradníků s krčmářem.

Panské pivo v Třebovicích prodával krčmář Jura Salga. Se svinovským krčmářem vytočili za rok 60 beček ječmenného piva, pšeničného ani 4 bečky. Bečka pšeničného piva byla za 5 zl. a 7 groší.

Pohanky z obilnice třebovské bylo prodáno dva maldry za 30 zl.

V pondělí po neděli devítniku při držaném posudku v Třebovicích přijalo se do důchodu panského po 1 zl. a 33 gr. z gruntu Macka Řehy, Jury Šindelka, Jakuba Horyle, 5 zl. a 27 gr. z gruntu Malchara Golnaka a po 34 gr. a 6 hal. z gruntu Petra Kindlara a Vojtka Žebráka.

Třebovským hajným byl Janík. Mika, fojt třebovský prodal po Hromnicích 5 fasek vařených sliv po 24 groších.

Třebovský zámek ze západní strany.

Kvarta vína byla za 2 groše.

Robotníci přes léto pracovali při panské stravě. Od sečení jim bylo placeno po 2 gr., za žniva po 1 a půl gr., za hrabání po 8 hal. na den.

V úterý před sv. Jakubem sekli trávu z prosby všichni klimkovští, třebovští a svinovští sedláci, zahradníci a hofěři. Dostali pivo. Šesti sedlákům třebovským dáno za 4 dni žniva 1 zl. Počet dní byl robotníkům na vruby znamenán a mezi 9 třebovskými zahradníky byli Adam Vinar, Petr Kindlar, Moc Honěk, Jan Řeha, Bláha Sklenář neb Kozubek, Vašek Pleva a Rymlová, hofrava.

V třebovském dvoře byl šafářem Vaněk Chmel se 7 zl. služného, ovčír Moc Kindlar měl 6 zl., 3 kůže a 1 pár podšití. Měl při sobě ovčíríka. Hospodyně dosloužila, ale zradíc utekla, nedalo se jí nic. Ve dvoře byly ještě 3 dívky, kravírka a Dorota, co telata pase. Tato dostala 30 gr., boty, 3 podšití a plátno.

Mlynářem byl Jura Jednak.

Třebovice byly od r. 1578—1619 při panství klimkovickém. V obci byl menší blahobyť, protože osadníci místo předení panské příze dávali raději vrchnosti peníze. Poslední Bzenec na Třebovicích, Kryštof, píše ve své závěti o Třebovicích jako o vsi.

Pohromy války třicetileté.

1627, 20.-12. Jan Zdarsu z Chobelic, úředník, přiznává lány poddaných k berni podle udání obecních starších: »Budúc ty role po rozdílných ruoveh a v krátkých polích, nebudúc nikdy rozměřovány na čtvrti, že ty role jejich všechny za 1½ lána by obstáti mohly.«

1636, 30.-12. oznamuje úředník Jan Dobšic, že Poláci způsobili v Třebovicích škod za 77 tolarů.

1643, 16.-1. Karel Max. Sedlnický, syn Jana Václ. Sedlnického, na ten čas na Třebovicích vyznává, že poddaní v Třebovicích, nemajíc řádných urbánních registrův pod přísahou vypovídali, že jest jich osedlých jen 4, kterým vojáci všecky koně vzali, zahradníkův 11 a mlýn o 1 kole na jisté vodě.

1645, 1.-2. Karel Maxm. vyznává, že od 1.-I. 1642 až k sv. Martinu 1643 consignace na vyšenkované za tu dobu piva dáti nemůže, poněvadž »toho času žádného piva tu vařiti nedal neb od vpádu nepřátelského v markrabství moravském chycen a zajmut dlouhý čas byl a přijda domu, všechno ruinírované našel.«

1656 uvádí se na Třebovicích synové Jana Václava Sedlnického, Václav Zikmund a Karel Maxmilián, ačkoliv statku užívali věřitelé.

1654, 18.-11. byli uvedeni do Třebovic bratři Chorynští pro dluhy zemř. Jana Václ. Sedlnického, které dle sečtení v Litovli 1641, 13.-7., činily 1800 zl. a úroky 1180 zl. Chorynští užívali statku 8 let. 1663, 19.-2. učiněno porovnáni, že Chorynští postoupí Třebovice Václ. Zikmundovi Sedlnickému na Bílovcí, když tento jim zaplatí 900 zl. 28.-11. z rozkazu zemského hejtmána menší úředníci uvádějí Mikuláše Hralovského za sekvestra do Třebovic, poněvadž Absolon Chorynský složených 900 zl. přijati nechtěl 19.-12. si Absolon Chorynský stěžuje hejtmánovi, že Třebovice byly sekvestrovány bez jeho vědomí. Při uvádění sekvestra do Třebovic sepsán inventář: Tvrz murovaná, ve dvoje pokoje, avšak pustá, bez pecí a bez oken, kromě, kde obilí složeno. Pod spodkem

Celkový pohled na Třebovice.

pivovar, pod krámy vězení kabát, dvůr, v něm čelední světnice, za ním ovčírna, 3 stodoly, 2 štěpnice a val okolo tvrze, plotem zahrady pleteným ohrazeno. Poddaných: usedlých sedláků 4, pústek selských 2, zahradníků robotných 12, zahradníků volných 6, hoférův poddaných 3, mlýn o dvou kolech, rybníky 3, kostel s kollaturou.

1666, 30.-4. Václav Zikmund a Karel Maxmilián Sedlnický jsou žalováni o zaplacení 1500 zl. kupních peněz za Třebovice, které zemřelý otec jejich měl položit v den sv. Václava 1620. Spor byl urovnán. Od roku 1666 uvádí se na Třebovicích Albrecht Eusebius hrabě z Vrbna a Kryštof Velen Šarovec na Třebovicích. 1670 se uvádí Šarovec jako nájemník a hrabě z Vrbna jako zástavní pán. 1670, 26.-9. ujednáno u p. hejtmana v Opavě: »Hrabě Albrecht z Vrbna, jakožto fandovní držitel statku třebovského, dal zapsati, že sou tam staré resty, kteréž on zaplatí, však, aby mu to pak při odstupuování statku nahrazeno bylo.«

1679 od 1. dubna do 30. června bylo zdaněno v Třebovicích 16 kvaret kořalky. 1684 se platila daň z chovu užitkového dobytka. Třebovice platily z 39 krav a 10 čtvrtek ovcí (250 kusů) 9 zl., 48 kr. R. 1670 bylo možno koupit ovci za 1 zl. a 36 kr., tele za 1 zl. 30 kr. a vola za 21—30 zl.

1684 koupil Třebovice Václav Leop. Gusnar z Komárna.

1698, 2.-1. po smrti Václava Leop. Gusnara provedena inventura: Tvrz murovaná o 1 poschodí, šindel, 4 jizby, 3 komory, 1 pivovárek a dvůr. Sedláků 7, zahradníků 15, 1 mlynář, 11 chalupníků a 6 hoférů.

Syn Václava L. Gusnara Antonín L. prodal svému hospodářskému správci Matěji Wolfovi nemovitost za

60 tolarů. Matěj Wolf založil fundaci, na kterou složil 200 slezských tolarů první neděli měsíce února 1721. Z výnosu 12 tolarů ročně měly býti v dřevěném kostelíku třebovském, který náležel k faře porubské, slouženy bohoslužby a pouze tehdy, kdyby dřevěný kostelík živelní pohromou byl zničen, měly se bohoslužby konati ve farním kostele porubském tak dlouho, dokud by kostel v Třebovicích nebyl znovu zbudován.

Neutěšené hospodářské poměry v XVIII. století překážkou rozvoje.

Antonín L. Gusnar zemřel 1713 a vdova Marie Josefa Želecká z Počenic se 1716 provdala za Rudolfa Viplara na Martinově. 1722 bylo v Třebovicích 6 sedláků a rychtář. Tito s 15 zahradníky chovali 34 krav, 3 chovné svině. 6 sedláků robotou povinných mělo týdně konati 5 dní pěší roboty a s koněm, protože pěších robotníků byl nedostatek (častější opravy mlýna jich vyžadovaly), stanoveno, že kromě času setby bude sedláků více použito k pěší robotě. Robotníci s koňmi měli za to upustiti od všech obyčejných svátků i zvláštních slavností občanských, jako svátku sv. Jana Nepomuckého, masopustu a krmáše, čímž panství zase získalo. Poddaní sedláci měli robotovati 111 dní se čtyřmi koňmi a 512 dnů pěší roboty do roka, kromě toho každý odváděl vrchnosti 2 husy, 14 slepic a 2 mandele vajec. 14 zahradníků dávalo po 1 huse, 7 slepicích a 1 a půl mandeli vajec. Sedláci odváděli se zahradníky po 2 klubkách příze, 4 domkáři po jednom a 13 podruhů po půl klubku. Celkem 50 klubek (štuk). Na nájemném odváděli všichni 16 tolarů, 1 groš a 9 hal., z toho 3 tolary a 16 stříbrných grošů sedláci. V jedné šenkovně třebovské

se tehdy vyčepovalo 36 osmiček piva a 3 vědra kořalky. 2 rybníky po mnoho let již nebyly zavodňovány a používaly se za pastvisko.

Jiřík Rudolf Viplar z Ušic postavil v Třebovicích r. 1738 zděný kostel v románském slohu na místě, kde stál dříve dřevěný kostelíček. 16. února 1740 zemřel a byl v třebovském kostele pohřben. Syn Karel František prodal Třebovice panu Josefu Řeplinskému, svob. p. z Berečka v r. 1756 a p. Řeplinský prodal 1763 statek Karlu Jos. Trachovi z Březí.

1725 na šesti selských gruntech byli: Josef Robenek, Jiří Ondruš, Jiří Gallus, Lukáš Gallus, Václav Piš a Šimon Ondruš. Dle urbáře z r. 1768 a 1776 byli sedláci povinni pracovati celý rok týdně po dvou dnech s čtvrtým potahem. Na pěší robotu posílali z každého gruntu týdně jednoho robotníka.

R. 1725 bylo 10 velkých chalupníků, r. 1776 jich bylo 14, mezi nimi Jiří Gallus, Jiří Ondruš, Jiří Tvrdý, Josef Prokop, Jiří Reichert, Šebestián Rak, Václav Piš, Ignác Gallus, Antonín Lorenc, Bernard Letzka, Jan Prokop, Mikuláš Starek a Krištof Rak. 9 chalupníků posílalo na robotu po 1 robotníku, tito pracovali týdně po půl třetím dnu od sv. Jana až do sv. Michala. Od sv. Michala až do sv. Jana po dvou dnech. 5 chalupníků konalo celý rok pěší robotu po dva dny v týdnu.

Malých chalupníků bylo 8: Pavel Knop, Tomáš Gelnér, Antonín Thill, Jan Hanuš, Šebestián Rak, Mikuláš Pinkava, vdova Pecháčová a Pavel Hruška. Dva z nich byli povinni konati pěší robotu od sv. Jiří do sv. Michala týdně po půl druhém dni. V ostatní čas roku robili 1 den v týdnu. Ostatní pracovali po půl druhém dnu od sv. Jana do sv. Michala týdně, v ostatní roční čas po jednom dnu.

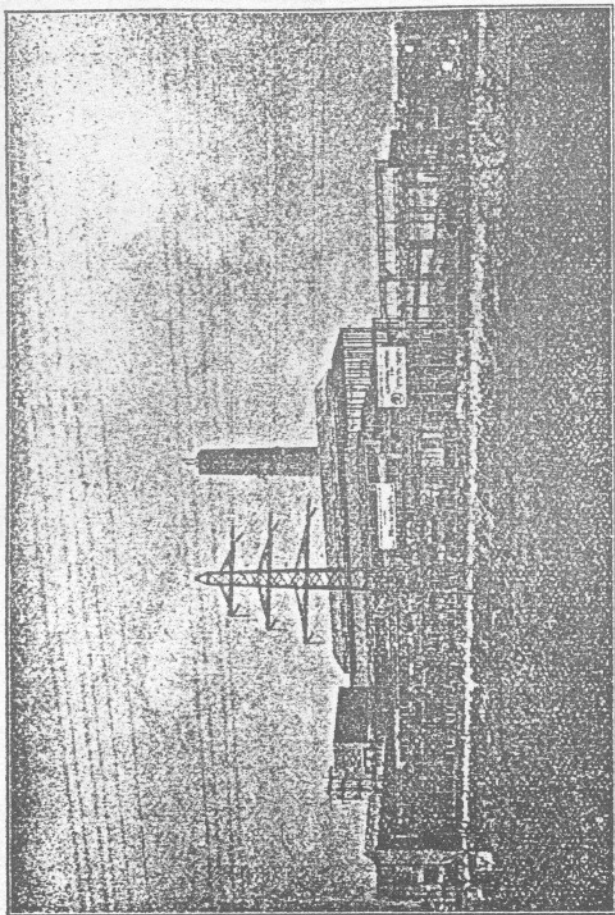
Každý sedlák odváděl vrchnosti na penězích 44 krejcarů, 30 vajec, 2 husy, 14 slepic a 2 klubka příze. Velcí zahradníci odváděli po 20 vejcích, 1 husu, 7 slepic a 2 klubka příze. Malí zahradníci jen po 1 klubku příze.

Poddaní pracovali na poli od východu do západu slunce s dvouhodinovou polední přestávkou. Poddaní sedláci sklízeli také ovoce z panské zahrady a konali cesty povozem 2 míle daleko. Všichni poddaní i svobodní domkáři byli povinni vypomáhati zvláště v době žní. Volní domkáři byli povinni konati posílku 1 míli zdarma a za každou další míli obdržel posel 7 kr. Poddaní byli povinni dovážet potřebné palivové a stavební dříví a konati hlídky.

Kromě pěti svobodných domkářů byl v té době v Třebovicích mlynář, krčmář a žid z palírny.

V XVII. století se Třebovice hospodářsky nepozvedly, spíše upadly. R. 1695 byl tu pivovar, 6 sedláků, 15 zahradníků, mlynář, 11 chalupníků a 6 hoférů. R. 1572 za Fabiána Bzence bylo panství oceněno na 3500 tolarů a majetek poddaných na 410 tolarů. R. 1661 panství má za 900 tolarů, poddaní za 135 tolarů. R. 1695 panství má za 787 tolarů a poddaní za 118 tolarů.

Z XVIII. století se zachovalo 44 kupních smluv. Robotné zahradničí grunty byly po 15—30 tolarů. R. 1712 prodal p. Ant. Leopold Gusnar z Komorna »svobodnu chalupu č. 3 se zahradou« svému bývalému služebníku za 60 tolarů. K chalupě náležely role 3 čtvrtně a 2 věrtlíky vratislavské míry výsevu. R. 1746 prodal p. Karel Frant. Viplar Pavlovi Knopovi stavební místo, zahradu a pole o 2 věrtlích výsevu za 14 tolarů slezských. R. 1755 prodal p. Karel Viplar krčmu č. 55 Ant. Adamcovi za 350 rýnských s polem o 14 čtvrtních výsevu. 1757 koupil Jan Frič od svob. p. Josefa z Berečko

Stavba spoj. elektrárny Moravskoslezské a středomoravské.

selský grunt za 30 tolarů. Když Jan Frič zemřel, vdova se provdala za Josefa Robenka z »prajzké strany«. Roku 1767 prodal baron z Trachů na »Havrancu« stavební místo Janu Kláskovi za 10 tolarů. K tomu náležela i zahrada o 2 věrtlích vratisl. míry výsevu. R. 1772 prodal Matyáš Perník na »Havrancu« chalupu č. 6 se zahradou o 1 věrtlíku výsevu svému synu Ondřeji za 20 tolarů sl. R. 1772 koupil Jiří Ondruš od vrchnosti selský grunt s polem o 40 čtvrtních výsevu za 40 tolarů. Téhož roku prodal Jiří Kubíček Josefu Stiebrovi mlýn v Třebovicích za 1200 zlatých.

R. 1786 z celkové plošné výměry obce 618 jiter a 573 $\frac{1}{2}$ čtv. sáhů bylo 435 jiter a 398 $\frac{2}{3}$ čtv. sáhů polí, 92 jiter a 127 $\frac{1}{2}$ čtv. sáhů luk, 51 jiter, 588 čtv. sáhů pastvin a 39 jiter, 1059 čtv. sáhů lesa.

Hospodářské poměry v XIX. století.

R. 1820 z plošné výměry 613 jiter a 946 čtverečních sáhů užívalo panství 378 jiter a 725 čtvereč. sáhů půdy.

Úředník Gold usiloval o povznesení Třebovic před ukončením roboty. R. 1838 na nynějším náměstí vykopána studna. Budovy, které byly stavěny, musely být postaveny na patro (stará pošta, stavení Prokopovo a Sedláčkovo.) R. 1841 vymohl Gold na císaři Ferdinandu čtyři jarmarky roční. Tím vlastně obnovil stará privilegia. První trh se konal ve dvoře, neboť na nynějším »rynku« byla tehdy ovocná zahrada.

28.-3. 1848 byl vydán manifest císaře Ferdinanda V., že v knížectví slezském má povinnost robotní do roka přestati, ovšem za přiměřenou náhradu. Úřední komise jednala o tom teprve v červenci r. 1850. Sedláci:

Ant. Ondruš, Josef Hrnčíř, Josef Gallus, Mat. Šrámek, Jos. Gallus a Jos. Robenek platili ročně výkupného 18 zlatých, 66 kr., nebo jim byla dvacateronásobná částka 366 zl., 13, 20 kr. vtělena jako dluh do gruntovní knihy. Porubskému učiteli místo 2 pecnů chleba platili sedláci ročně výkupného 3.72 kr. a mohli se vyplatit dvacetinásobkem 1 zl. 14.40 kr. Třebovské škole odváděli $5\frac{5}{8}$ měřic rži a vykoupili se ročním platem 43.94 kr., nebo dvacetinásobnou částkou 14 zl. 38.80 kr. najednou. Zahradníci Jos. Chvíla, Frant. Ondruš, Antonín Honus, Frant. Dunaj, Jos. Frič, Jos. Bartusek, Vincenc Šcurek, Mat. Šajnar, Jan Sedláček, Josef Homola, Mat. Prokop, Jos. Stárek, Jan Knop a Mat. Sedláček platili ročně výkupného 1 zl. 42,80 kr., až 2 zl. 52,46 kr. Třebovskému učiteli odváděl každý domkář ročně $\frac{5}{16}$ měřice rži a mohl se vykoupit ročním platem 21,98 kr., nebo dvacetinásobným výkupným 7 zl. 19,60 kr.

Chalupníci Val. Herrmann, Lorenc Lička, Antonín Kudela, Josef Starý, Jan Dunaj, Karel Martínek, Josef Fešar, Val. Sedláček, Ant. Tomášek, Antonín Knop, Jan Herrmann, Ant. Prokop, Ant. Ondruš, Šimon Bednarský, Leopold Ris, Vincenc Vavrečka platili ročně výkupného 4,80 kr. až 2 zl. 43,66 kr.

Porubské faře odváděli desátky sedláci a zahradníci. Sedláci vykoupili se ročním platem 56.36 kr. a zahradníci ročním platem 0.80 kr.

R. 1848 zajímali se třebovští o druhou hospodu. Vrchnost dokazovala, že jedna krčma (patrová) s 2 sály a 4 místnostmi pohodlí 534 obyvatel stačí a pro dva šenkýře že je v obci málo živnosti.

Hlavním zaměstnáním místního obyvatelstva od pradávných dob bylo výhradně zemědělství. Sedláci a

velcí domkáři hospodařili do r. 1850 na zakoupených čili rustikálních gruntech. Malí domkáři byli na gruntech vrchnostenských neboli dominikálních. Pak roku 1850 se stali všichni svobodnými. Rozvojem průmyslu na Ostravsku nabylo časem v obci převahu dělnictvo, zaměstnané v hutích, dolech a v různých průmyslových závodech.

V XVIII. století vystřídalo se na Třebovicích mnoho pánů. Po Sedlnických z Choltic byl tu od r. 1684 Václav Leopold Gusnar z Komárna a jeho syn Antonín, po něm vdova Marie Josefa (r. 1713) s manželem Jiříkem Rud. Viplarem a Karel Viplar z Ušic. Od roku 1756 Jos. Řeplinský svob. p. z Berečka, od roku 1763 Karel Trach z Březí, od r. 1771 Jan Bartoloměj Bědovský z Baldensee a jeho syn František, od r. 1791 Josef Vaníček a ještě toho roku Antonín hr. Vengerský a od r. 1799 Vilém svob. p. Richthofen. Počátkem XIX. století vystřídali se od r. 1802 Jiří Karel princ Hesenský, od r. 1808 Emanuel svob. p. z Bartenstejna, od r. 1809 Antonín hr. Mitrovský, od r. 1812 šlechticové Čaderští, od r. 1843 Jindřich hr. z Demblína a od r. 1858 Josef Stonavský. R. 1910 převzala panství třebovské jeho dcera Marie. Že toto časté střídání vrchností hospodářskému rozkvětu obce neprospívalo, je jisto, ačkoliv někteří šlechticové se o povznesení obce pokoušeli. Některá jejich díla zachovala se do nynější doby.

Stav obce v jubilejním roce.

Třebovice leží na levém Poodří po pravé straně vtoku Opavice do Odry a ukončují vlnitou krajinu výběžků Jeseníků. Na severní straně hraničí třebovské pozemky s martinovskými, řeka Opavice tvoří hranici

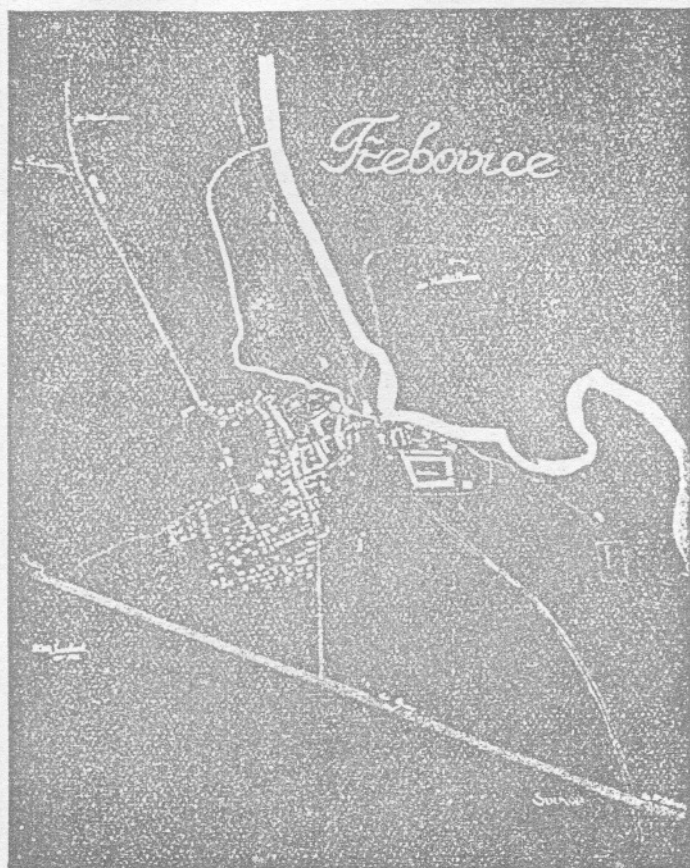
s pozemky hošťálkovskými, na východě hraničí střídavě počínaje u ústí Odry, do které se vlévá Opavice, s pozemky novoveskými a svinovskými, na jihu svinovskými a porubskými. S porubskými a pustkoveckými hraničí na západní straně. Celková rozloha pozemků i se zastavěnou částí činí necelých 391 ha. Polnosti třebovské se rozkládají na vlnitém svahu Nížkého Jeseníku. Úzkou rovinou podél Opavice probíhá železniční trať ze Svinova do Opavy. Opavice předčí Odru množstvím vody. Nastane-li tání sněhu, voda v Odře stoupne dříve, nežli voda s hornoslezské plošiny přiteče, a ztěžuje Opavici odtok. Zdržováním odtoku vody zaplaví se louky po obou březích. I letní deště bývají příčinou povodní. V nížině u Opavice rozkládají se dobré louky. Na výše položených místech daří se cukrovce a obilí. Blízkost řek způsobuje časté mlhy, nejvíce na podzim.

Pohyb obyvatelstva, náboženství, národnost.

R. 1840 bylo v Třebovicích 63 domků, 474 katolíků a 7 židů. R. 1848 bylo v Třebovicích 534 duší. R. 1890 bylo v Třebovicích 77 domků a 661 obyvatel, r. 1900 832 obyvatel, r. 1910 1189 obyvatel, roku 1921 165 domků a 1274 obyvatel, 1931—1932 257 domů a domků a 1867 obyvatel.

R. 1910 bylo v Třebovicích 1175 katolíků, 8 jinověrců a 6 židů. R. 1921 1204 řím. katolíků, 37 čl. vyznání, 15 bez vyznání a 8 evang. aug. konfese. R. 1921 bylo v obci 1200 Čechů, 33 Poláků, 29 Němců, 1 Rus a 1 Slovák.

R. 1931 bylo v Třebovicích 1654 katolíků, 114 čl. vyznání, 53 bez vyznání, 30 českobratrských, 11 evang.,

Plán Třebovic z r. 1932.

4 židé a 1 baptista. Čechoslováků bylo 1786, 70 Němců a 11 Poláků.

Kostel a fara.

R. 1593, čtyřicet let o úmrtí rytíře Jindřicha Bzenec, zaznamenal polský kronikář Bartoloměj Paprocký z Hlohol, že Jindřich Bzenec byl pochován ve farním kostele v Třebovicích. 1738 na místě dřívějšího kostela dal postaviti Jiřík Rud. Viplar z Ušic filiální kostel v románském slohu a r. 1795 nařízeno, aby se v Třebovicích sloužily bohoslužby jako dříve. Třebovice byly tehdy přifařeny k Porubě. Poruba byla dlouho podřízena děkanství hlučinskému. Samostatnou duchovní správu dostaly Třebovice r. 1906.

Školství.

Jednotřídní obecná škola byla zřízena r. 1811 přispěním šlechtice Čaderského v budově č. 27, která dosud stojí. Ačkoliv měla charakter školy české, učilo se v ní do konce 19. století většinou po německu a veškeré úřední záznamy z té doby jsou německé. Nová škola postavena v r. 1898. V této době jsou v ní umístěny 3 třídy státní měšťanské třídy s pobočkou a 5 tříd veřejné obecné školy, ačkoliv v budově samé jsou jen 4 učírny a ve staré škole jedna. Jest nanejvýš nutno, aby v nejbližší době byla postavena nová školní budova.

Správa obce.

Do roku 1910 bylo na obci dvojjazyčné úřadování. Po obecních volbách r. 1910 zavedeno výhradně české

úřadování. Nynější obecní zastupitelstvo má 24 členy. V době popřevratové byly upraveny cesty a hlavní ulice, zřízena kanalisace a elektrisace. Obec byla první, jež se připojila na síť M. S. Elektráren. Pro spojení s Hlučínskem vystavěla obec se zájemníky zatímně dřevěný most přes Opavici.

Následkem výhodné polohy a dobré komunikace obec se rychle rozvíjí a očekávají ji v nejbližší budoucnosti ještě další úkoly: stavba školy, obecního domu a vodovodu.

Členové obecní rady v jubilejní den r. 1932 byli:

Ferdinand Lička, starosta,
Tomáš Gelnar, řídící obecné školy,
Bohumír Kaštovský, horník,
Robert Obrusník, domkář,
Josef Volný, domkář.

Obecní úřad je umístěn v obecním domě č. 145.

Dráha a staniční úřad.

Doprava na trati Svinov—Opava byla zahájena r. 1855. Staniční úřad byl zřízen teprve r. 1930.

Pošta a telefon.

Poštovní úřad byl zřízen r. 1907. Telefon na poště zaveden r. 1931.

Důchodkový kontrolní úřad.

Při změně hranic mezi Německem a Československem bylo v Třebovicích zrušeno respicienství finanční stráže a zřízen důchodkový kontrolní úřad.

Četnická stanice.

Byla zřízena 1. ledna 1919. Do jejího obvodu patří Třebovice a Martinov.

Obecní majetek.

Obec má pozemky ve výměře 16 ha a 6 obytných budov.

Daňová základna.

Daňová základna jest 16.000 Kč.

Zaměstnání obyvatelstva.

Obyvatelstvo zaměstnává se povětšinou v průmyslových závodech na Ostravsku. Mnoho dělníků věnuje se zemědělství, jako vedlejšímu zaměstnání. V obci je 6 rolnických usedlostí, 11 řemeslníků, 8 obchodníků, dvě obchodní družstva, 1 spořitelna a záloženský spolek a 4 hostince.

Z průmyslových závodů jsou tu: lihovar, draslárna, droždárna s vodní elektrárnou, lihočistna a v budově droždárny vyrábějí se těstoviny. Spojené elektrárny Moravskoslezská a Středomoravská stavějí novou velkoelektrárnu.

Stará měna a staré míry.

Měna : 1 tolar = 36 grošů, 1 groš = 12 haléřů,
1 kr. = 6 hal., 1 gr. = 2 kr., 1 zl. = 60 kr., 1 tolar
= 1 zl. 12 kr.

Míry : Malder obilný = 12 měr, míra = 4 čtvrt-
ně, čtvrteň = 4 měrky, měrka = 4 čtvrtky.

1 joch = 1600 sáhů = 57 a.

Bečka piva = 3 vědra, vědro = 4 čtvrtky. Vědro
kořalky = 20 hrnců, hrnec = 4 kvarty, kvarta = dva
židlíky.

Štuka příze = 12 loktů, loket = 20 pásem, pásmo
= 20 nití.

